

Tillgänglighetsdirektivet

Vad betyder det för "oss"?

2019-11-21

Andreas Richter

chef enheten för digital delaktighet

Struktur i presentationen

- Bakgrund – FN-konvention om rättigheter, svensk funktionshinderspolitik
- Nuvarande EU-regelverk: USO-direktiv, "kodex", webbtillgänglighetsdirektiv
- Tillgänglighetsdirektivet i korthet
- Möjliga effekter av direktivet

Foto: [rmhermen](#), CC BY-SA 3.0,

Vadå tillgänglighet?

Individens förmågor

Hjälpmedel
Assistans

Funktionshinder

Digitaliseringens krav

Tillgänglighet

Figurer: Johanna Rydeman, Certec

Vadå tillgänglighet?

Individens förmågor

Digitaliseringens krav

Figurer: Johanna Rydeman, Certec

Funktionshinderspolitiska målet

Med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och att barnrättsperspektivet uppmärksammas.

Inriktningar för det funktionshinderspolitiska målet

- Principen om universell utformning
- Identifiera och åtgärda bristande tillgänglighet
- Särskilda stöd
- Förebygga och motverka diskriminering

Alla ska kunna ta del av digitaliseringens möjligheter, oavsett funktionsförmåga och förutsättningar.

Ett par befintliga direktiv och lagar

- EU-direktiv: kodex för elektronisk kommunikation (direktiv 2018/1792)
 - Nytt direktiv för internet- och interpersonell kommunikation (t.ex. telefoni)
 - Ersätter ett flertal direktiv från tidigt 2000-tal, "Telekompaketet"
 - En del skrivningar om tillgänglighet och rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK)
 - Revideras när kodexen "genomförs" i Sverige

Tillgänglighetsdirektivet

- Harmonisering av tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (direktiv 2019/882)
- I huvudsak krav på digital tillgänglighet
- Kompletterar kodexen med krav på telekom-produkter och tjänster
- Krav börjar gälla från juni 2025

Produkt- och tjänsteområden

- Elektronisk kommunikation
 - Smarta telefoner
 - Talkommunikation inkl. nödkommunikation
- Datorer
- Digitala banktjänster samt bankomater o dyl.
- Fjärrtransport – biljettsystem, terminaler, trafikinformation
- E-böcker och läsare
- Betalterminaler i handeln
- TV: apparater och beställ-tv-tjänster
- E-handel

Exempel på typ av krav

Presentation i minst två former:

- text + ljud **eller**
- text + taktilt (punktskrift) **eller**
- video + syntolkning + undertexter

890 kr
tack!

Slå in
din kod

CE-märkningsdirektiv

- Tillverkare, generalagent och/eller distributör ska se till att de produkter och tjänster som sätts på marknaden uppfyller tillgänglighetskraven
 - Antagande om överensstämmelse (egen bedömning)
 - Tjänster som tillhandahålls av mikroföretag undantagna
- Kraven listade i bilaga till direktivet. Kan specificeras ytterligare i harmoniserad Europeisk standard
- Tillsynsmyndigheter tillsynar genom t.ex. stickprov eller på förekommen anledning. Det återstår att se hur tillsynen utformas i Sverige.

Specifika krav inom telekomområdet

Smartphones, telekomoperatörer och 112-samtal

- Tal + realtidstext i samtal
- Om videosamtal är möjligt ska det kombineras med tal och realtidstext = totalkonversation
- Gäller även nödkommunikation – 112-samtal genomförs med ljud och text, som totalkonversation om smartphone och nät tillåter

Operatörer: tillgängliga webbsidor inkl. e-handel

Tillverkare: tillgänglig produktinformation, bruksanvisningar och märkning

Ska vi ta det igen?

Mer om när kraven börjar gälla

- Nya produkter eller produkter som genomgår större förändringar och sätts på marknaden från juni 2025
- Produkter som används för att tillhandahålla tjänster omfattas från juni 2025
- Tjänster, t.ex. webbsidor, e-handel, omfattas från juni 2025

Undantag?

- Oproportionerligt stor börda – krav behöver inte uppfyllas om det skulle innebära oproportionerligt stor börda. Bedömningskriterier i direktivets bilaga VI
- Grundläggande ändring – kraven behöver inte efterlevas det skulle medföra en förändring av produktens eller tjänstens grundläggande karaktär
- Om undantag enligt ovan åberopas ska marknadskontrollmyndigheten informeras

Tidsplan för införandet av direktivet

- Ska vara genomfört i medlemsstater senast juni 2022
- Krav börjar gälla i hela Europa från juni 2025
- Koden/kodex hänvisar till direktivet – men de bestämmelserna genomförs inte nu

Krav i kodexen

- Villkor m.m. tillgängligt enligt tillgänglighetsdirektivets krav
- Information om kvalitetsparametrar som är relevanta för personer med funktionsnedsättning
- Information i samband med avtal: om tjänsterna eller produkterna är utformade för personer med funktionsnedsättning

Fler krav i kodexen

- Information om tillgänglighetsfunktioner för de produkter som omfattas av tillgänglighetsdirektivet
- Nödkommunikation
 - Personer med funktionsnedsättning som reser i EU ska ha likvärdig tillgång till 112 som andra personer
 - Om det är möjligt ska det göras utan krav på förhandsregistrering
- Möjlighet för regleringsmyndigheter (PTS) att ställa krav på operatörer så att användare med funktionsnedsättning
 - Får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare
 - Kan dra nytta av det utbud av tjänster som flertalet slutanvändare kan

Frågor som kommer att besvaras när direktivet "genomförs" i Sverige

- Vilken/vilka myndigheter som ska utföra tillsyn/marknadskontroll
- Effekter i lagen om elektronisk kommunikation
- Sanktioner för att avskräcka marknadsaktörer från att sätta otillgängliga produkter på marknaden

Hur påverkar detta oss och användarna?

Några möjliga scenarier

2019!

Talsamtal

Bildtelefoni.net
Texttelefoni.se

Regionens
hjälpmedel

Arbetshjälpmedel

Bildtelefoni.net-app
Texttelefoni.se-app

Facetime

Etc.

Skype

2025?

Talsamtal

Bildtelefoni.net
Texttelefoni.se

Regionens
hjälpmedel

Arbetshjälpmedel

Bildtelefoni.net-app
Texttelefoni.se-app

Smartphone
Surfplatta

Facetime

Etc.

Skype

2025?

Talsamtal

Bildtelefoni.net
(Texttelefoni.se?)

Regionens
hjälpmedel

Arbetshjälpmedel

Bildtelefoni.net-app
Texttelefoni.se-app

Smartphone
Surfplatta

Realtidstext

Facetime

Etc.

Skype

2025?

Talsamtal

Bildtelefoni.net
(Texttelefoni.se?)

Realtidstext

Facetime

Etc.

Skype

Regionens
hjälpmedel

Arbets
hjälpmedel

~~Bildtelefoni.net-app
Texttelefoni.se-app~~

Smartphone
Surfplatta

2025?

Talsamtal

Bildtelefoni.net
(Texttelefoni.se?)

Realtidstext

Facetime

Etc.

Skype

~~Regionens
hjäppmedel~~

~~Arbets
hjäppmedel~~

~~Bildtelefoni.net-app
Texttelefoni.se-app~~

Smartphone
Surfplatta

Regionernas roll år 2025 och framåt?

- Habilitering och rehabilitering – utbildning och stöd i användning av kommersiellt tillgängliga telefoner (?)
- Hjälpmedel för dem vars behov inte tillgodoses av mainstreamprodukter och -tjänster
 - Om det finns marknad för hjälpmedel
 - Om regionerna fångar upp personer med behov – ev. andra målgrupper än idag

Utmaningar

- För användarna: Ev. mer eget ansvar
- Interoperabilitet
 - Det ska gå att ringa nödsamtal när man reser till ett annat EU-land, men inte ett tydligt uttalat krav för produkter
- För PTS: risk för ökade kostnader för tjänster om konkurrens bland teknikleverantörer minskar

Läs mer

pts.se/digitaldelaktighet

[Direktiv \(EU\) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster](#)

[GARI – Databas med information om tillgänglighetsfunktioner i smartphones etc.](#)

[Promemoria: Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation](#)